THE FORMATION AND PECULIARITIES OF THE IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN UNION'S EASTERN POLICY

Science editors:
T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn

OLSZTYN – LVIV
IZDEVNIECĪBA BALTIJA PUBLISHING
2022

The formation and peculiarities of the implementation of the European Union's Eastern policy : Scientific monograph [science eds. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn]. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2022. 328 p.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Reviewers:

Tsebenko O. O. – PhD in Political Science, Senior Lecturer at the Department of Political Science and International Relations, Lviv Polytechnic National University;

Ivasechko O. Ya. – PhD in Political Science, Senior Lecturer at the Department of Political Science and International Relations, Lviv Polytechnic National University.

Recommended for publishing by the Academic Council of the Institute of Humanities and Social Sciences, Lviv Polytechnic National University
Minutes No. 7 dated June 27, 2022

The authors are responsible for the articles' content

ISBN 978-9934-26-224-1
ISBN 978-83-66259-35-5

© Lviv Polytechnic National University, 2022
© Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 2022

CONTENTS

FOREWORD 6

Ivan Bezena
EASTERN EUROPEAN PARTNERSHIP OF POLAND AND UKRAINE IN DECENTRALIZATION AND DEVELOPMENT OF PUBLIC SPACE 15

Olesia Borysova, Volodymyr Poltorak
INTEGRATION PROJECT OF THE BALTIC-BLACK SEA UNION AS PART OF UKRAINE'S EUROPEAN PATH 32

Olga Brusylovska
THE ROLE OF POLAND IN THE FORMULATION AND IMPLEMENTATION OF EU EASTERN POLICY 45

Nataliia Vnukova, Vasyl Pyvovarov
THE INFLUENCE OF INDUSTRY 4.0 TECHNOLOGIES ON THE CHANGE OF THE INTERSTATE CULTURAL DIALOGUE 59

Nataliia Vovk, Oleksandr Markovets
PUBLIC GOVERNANCE DIGITALIZATION: EU EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR UKRAINE 71

Liudmyla Golovko, Olena Gulak, Bohdana Serhiienko
PRINCIPLES OF WASTE MANAGEMENT UNDER THE LEGISLATION OF THE EU AND THEIR IMPLEMENTATION IN POLAND AND UKRAINE 87

Valeriia Hutsaliuk
RETHINKING THE EUROPEAN GREEN DEAL IN THE CONTEXT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR 99

Iryna Dynnyk
MECHANISMS OF INTERACTION BETWEEN THE STATE AND CIVIL SOCIETY IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION: THE EXPERIENCE OF CEE COUNTRIES FOR UKRAINE 110

Nataliia Zahrebelna
MECHANISM OF IMPLEMENTATION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS IN JUDICIARY OF UKRAINE AND POLAND: COMPARATIVE AND LEGAL ASPECT 124

Anastasiia Kyrychenko
THE IMPACT OF EUROPEAN INTEGRATION ON THE SYSTEM OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION 135

Maria Komova
UKRAINE IN THE CONCEPT OF A NEW POLITICAL THOUGHT BY YEZHY GEDROYTS 151

Svitlana Koshova
PROSPECTS FOR EXPANDING COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE EUROPEAN UNION IN THE SPACE INDUSTRY 167

Yurii Linnik
EUROPEAN VECTOR OF UKRAINE – PROSPECTS OF EU ACCESSION 182

Olena Miliienko
DETERMINATION OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF ADMINISTRATIVE COURTS AS SUBJECTS OF INTERACTION WITH PUBLIC AUTHORITY IN THE EUROPEAN UNION AND IN UKRAINE 192

Vladyslav Nehrebetskyi
THE PROSPECTS FOR EUROPEAN INTERNATIONAL COOPERATION IN THE FIELD OF FORENSIC SCIENCE 202

Aurika Paskar
IMPLEMENTATION OF EUROPEAN STANDARDS ON ACCESS TO JUSTICE IN THE ADMINISTRATIVE JUDICIARY OF UKRAINE 214

Oleksandr Sokolovskyi
CROSS-BORDER COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND HUNGARY: THE ROLE OF NATIONAL MINORITIES 223

Yaryna Turchyn, Oleksandr Horbach
DIFFERENTIATION WITHIN THE EASTERN PARTNERSHIP AND PROSPECTS OF THE ASSOCIATION TRIO 235

Yurii Umantsiv
NATIONAL COMPETITIVENESS IN THE GLOBAL MACROECONOMIC DIMENSION 258

Nataliia Fedina
MEMBERSHIP IN THE EUROPEAN UNION AS A PROSPECT FOR THE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN STATEHOOD 274

Anton Chyrkin, Alina Murtishcheva
BUILDING ON POLISH EXPERIENCE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT DEVELOPMENT IN UKRAINE AS A FORM OF COOPERATION BETWEEN COUNTRIES 290

Viktoriia Shyshliuk
PROSPECTS OF USING THE POLISH EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION OF ENTREPRENEURSHIP ACTIVITY FOR UKRAINE 302

Maryna Shtan
STATE'S ECONOMIC POLICY IN CONDITIONS OF THE LATEST GLOBAL CHALLENGES IN UKRAINE 315

Наталія Федіна[1]

ЧЛЕНСТВО В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ЯК ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Анотація. *Дослідження питання євроінтеграційного процесу в нашій державі є досить актуальним, оскільки сьогодні, у час війни з Російською Федерацією, Україна гостро потребує співробітництва з розвиненими країнами континенту, що є важливим етапом зовнішньої політики нашої держави, а отже, пошуку свого місця в новій системі міжнародної спільноти, побудові нових відносин із європейськими структурами. Дуже суттєвим є те, що серед пріоритетів України в системі зовнішньополітичних відносин особливе місце впродовж багатьох років, а особливо після Революції гідності, російської агресії на сході та анексії Криму, посідає співробітництво з Європейським Союзом, що, відповідно, зміцнить позиції України у світовій системі міжнародних відносин, а отже, допоможе зміцнити нашу економіку та відбудувати Українську державу, зруйновану війною. Варто зауважити, що євроінтеграція дасть можливість поглибити й розбудувати відносини між Україною та Європейським Союзом, засновані на засадах політичної асоціації та економічної інтеграції, і тим самим сприятиме розвитку української державності.*

Ключові слова: *Україна, Європейський Союз, євроінтеграція, міжнародні відносини.*

MEMBERSHIP IN THE EUROPEAN UNION AS A PROSPECT FOR THE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN STATEHOOD

Summary. *The study of the issue of the European integration process in our country is quite relevant, because today, during the war with the Russian Federation, Ukraine urgently needs cooperation with the developed countries of the continent, which is an important stage of our country's foreign policy, and therefore, finding its place in the new*

[1] **Федіна Наталія,** кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри теорії права, конституційного та приватного права факультету № 1 Інституту підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ; nataliya_fedina@i.ua

system of the international community, building new relations with European structures. It is very important that among the priorities of Ukraine in the system of foreign relations a special place, for many years, after the revolution of dignity, Russian aggression in the east and the annexation of Crimea, is cooperation with the European Union, which will acordlly strengthen Ukraine's position in the world system of international relations, and thus help strengthen our economy and rebuild the Ukrainian state, destroyed by war. It is worth noting that European integration will provide an opportunity deepen and build relations between Ukraine and the European Union, based on political principles association and economic integration, and thus contribute to development of Ukrainian statehood.

Key words: *Ukraine, European Union, European integration, international relations.*

На початку дослідження цієї теми важливо зазначити, що політичні та економічні кризи, які виникають у сучасному світі, сприяють розвитку інтеграційних процесів, основним завданням яких є прискорення подолання наслідків цих криз у регіонах, та є сприятливими факторами для розвитку світового співтовариства. Провідну роль у цьому процесі відіграє правова взаємодія, яка відбувається завдяки взаємній адаптації та зближенню національних правових систем, тобто відбувається правова інтеграція на базі міжнародних принципів, методів і стандартів правового регулювання.

У сучасному суспільстві термін «інтеграція» вживається дуже часто, а вперше його поняття було запроваджене на початку XX ст., а саме в 1930-х рр. Інтеграція (від латинського *integration* – поновлення, відновлення, *integer* – цілий) – це процес об'єднання, згуртування, взаємопроникнення будь-яких елементів (частин) в одне ціле. Якщо розглядати це поняття в межах регіону, країни, світу, то цей процес, відповідно, буде відбуватися завдяки об'єднанню політичних, економічних, державних і громадських структур[2].

На думку деяких учених, особливістю інтеграційних процесів є те, що вони супроводжуються взаємним об'єднанням процесів економічного

[2] Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Угода_про_асоціацію_між_Україною_та_Європейським_Союзом.

зростання, а також єдиного політичного курсу, що приводить до формування єдиного господарського організму. Хоча варто зазначити, що з низки причин інтеграційні процеси в різних країнах отримують неоднаковий розвиток. Ці причини зумовлюють різні види інтеграції: «жорстку», що базується на обставинах зовнішнього характеру, за якої одна країна є донором, а інша – отримувачем вигод; «випадкову», яка утворюється та припиняється швидко й стихійно; «гнучку», за якої країни є рівними у своїх можливостях, донорами та отримувачами вигод одночасно[3].

Варто звернути увагу на те, що ще в 1970-х рр. голландський економіст Ян Тінберген виділив і дав обґрунтування концепції позитивної та негативної інтеграції. З негативною інтеграцією науковець пов'язує процеси зняття обмежень на шляху ринкового обміну товарами, послугами та основними факторами виробництва, а для позитивної інтеграції, на його думку, необхідне розроблення та проведення спільної економічної політики, структурне пристосування економік держав. Тобто для того, щоб досягти стабільного соціально-економічного ефекту міжнародної інтеграції, необхідно, щоб названі види інтеграційних процесів гармонійно поєднувалися та доповнювали один одного[4]. Зауважимо, що до основних форм міжнародної економічної та політичної інтеграції відносять зони вільної торгівлі, митний союз, зону преференційної торгівлі, економічний союз, спільний ринок, а також повну інтеграцію[5].

Дослідження й аналіз теоретичних моделей інтеграційних процесів, зокрема європейської інтеграції, потребує вивчення проблем міжнародних відносин, які базуються насамперед на міжнародному

---

[3] Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка) : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. С. 62.

[4] Риндзак О.Т. Міжнародна економічна інтеграція у системі чинників державної міграційної політики. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 3. С. 656.

[5] Балян А.В. Міжрегіональне, транскордонне співробітництво України за умов розширення Європейського Союзу (на прикладі прикордонних регіонів України та Угорщини) : монографія. Ужгород, 2005. С. 21.

праві, світовій економіці тощо. Сьогодні важливу роль у формуванні теоретичних засад європейської інтеграції відіграють держави-нації. Різноманіття теоретичних моделей інтеграційних процесів зумовлене наслідком їх розвитку в суперечливому процесі практики міжнародних відносин, у яких ключовим залишається питання ролі та значення держави-нації в інтеграційному об'єднанні, особливо в межах Європейського Союзу[6].

Водночас зазначимо, що в умовах швидкозмінних процесів розвитку міжнародних відносин важливе врахування динаміки внутрішнього розвитку держав, що є необхідною умовою інтеграційних процесів. Повинні розроблятися загальні засади аналізу європейської інтеграції країн – членів Європейського Союзу та країн-кандидатів, а також має проводитись аналіз державної політики у сфері європейської інтеграції, аналіз механізмів її реалізації, аналіз стратегічних напрямів розвитку держави загалом.

Багато зроблено теоретичних узагальнень стосовно розвитку інтеграційного процесу суверенних держав Європейської спільноти. Також проведені наукові дослідження щодо еволюції теоретичних основ євроінтеграційного процесу, за якого Європейський Союз унаслідок поступового формування став суб'єктом міжнародних відносин у глобальному вимірі, що дає науковцям підстави узагальнити наявні теоретичні моделі інтеграції та розробити нові[7].

Міжнародні відносини в сучасному світі, а також мотиви міжнародної політики кожної держави ґрунтуються на національних інтересах, а їх суттю стає боротьба за владу й силу. Хоча представники «політичного ідеалізму» вважають, що на тлі демократизації сучасних міжнародних відносин у формуванні міжнародної політики поряд із державами дедалі більшу роль відіграють недержавні структури, громадські рухи. Варто звернути увагу на те, що політичні відносини утворюють важливу підсистему системи міжнародних відносин, яка

---

[6] Баркалова І.М. Теоретичні моделі розвитку європейської інтеграції у 40–70-х роках XX ст. *Науковий журнал «Наука. Релігія. Суспільство»*. 2013. № 1. С. 10.

[7] Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки) : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих закладів освіти / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, В.С. Бруз, Л.Ф. Гайдуков та ін. Київ : Либідь, 1999. С. 54.

має власну структуру, відповідний процес розвитку та виконує певні функції.

Європейська інтеграція посідає провідне місце в інтеграційних процесах, для країн-членів це шлях покращення економічних процесів, можливість збільшення інвестиційних залучень, вихід на європейські та світові ринки тощо. Європейський Союз (далі – ЄС) вимагає від держав, які претендують на членство в ньому, насамперед узгодити національне законодавство з правовими актами та директивними положеннями ЄС, які мають обов'язкову силу для країн – членів Європейського Союзу, тобто повинна відбутися гармонізація законодавства.

Україна, поставивши перед собою мету інтеграції в європейські структури, усвідомлює те, що західним країнам належить провідна роль у сучасній міжнародній системі, насамперед у всесвітньому економічному просторі та міждержавних механізмах управління регіональними й глобальними процесами.

У дослідженні історії прагнення України приєднатися до європейських інституцій варто зауважити, що з 1991 р., коли Європейський Союз офіційно визнав незалежність України, були започатковані відносини між Україною та Європейським Союзом. Водночас зазначимо, що ще в далекому 1993 р. уряд молодої Української держави заявив, що головною метою зовнішньої політики України є інтеграція до Європейського Союзу.

Важливий крок України в напрямі розбудови відносин із Європейським Союзом був зроблений із прийняттям 2 липня 1993 р. Постанови Верховної Ради України «Про основні напрямки зовнішньої політики України», у якій зазначалася базова вимога до здійснення зовнішньої політики України – спрямування на ефективне забезпечення національних інтересів держави. Також у цьому документі встановлено, що розбудова відносин із західноєвропейськими державами стане підґрунтям відновлення давніх політичних, економічних і культурних зв'язків України з європейською цивілізацією, прискорення демократичного розвитку суспільства, проведення ринкових реформ та оздоровлення національної економіки. 20 липня 2010 р. зазначена постанова втратила чинність у зв'язку з прийняттям Закону України

«Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» від 1 липня 2010 р. № 2411-VI, у ст. 11 якого було закріплено подальше забезпечення інтеграційних процесів України в європейський політичний, правовий та економічний простір із метою набуття членства в Європейському Союзі[8].

Незважаючи на наявні протиріччя, політичний діалог між Україною та Європейським Союзом розпочався в 1994 р., коли було підписано Угоду про партнерство та співробітництво, яка включала в себе економічні й соціальні питання, а також надавала рекомендації щодо необхідності гарантування громадянських прав, свободи слова, удосконалення державного управління. Ця угода набула чинності в 1998 р.[9]

У жовтні 1998 р. під час другого саміту у Відні Україна вперше заявила про своє бажання отримати членство в Європейському Союзі. Кожного року відбувалися саміти між Україною та Європейським Союзом, консультації з різними комісіями й комітетами, узгоджувалися подальші кроки щодо євроінтеграції України. З року в рік європейська інтеграція України набувала довготривалої стратегічної цілі, яка закріплювалася в нормативних актах. Так, 11 червня 1998 р. була схвалена Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу, а 14 вересня 2000 р. – Програма інтеграції України до Європейського Союзу[10].

Відповідно до домовленостей, яких було досягнуто на паризькому саміті між Україною та ЄС 8 вересня 2008 р., у 2009 р. сторонами був розроблений та схвалений Порядок денний асоціації, який замінив План дій Україна – Європейський Союз, що став орієнтиром для проведення реформ в Україні у процесі імплементації майбутньої угоди про асоціацію, яка була синхронно ратифікована Верховною Радою України та Європейським Парламентом 16 вересня 2014 р.[11]

---

[8] Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1 липня 2010 р. № 2411-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 527. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text.

[9] Україна і Європейський Союз. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Україна_і_Європейський_Союз.

[10] Історія становлення відносин Україна – ЄС. *Міністерство юстиції України* : вебсайт. URL: https://minjust.gov.ua/m/istoriya-stanovlennya-vidnosin-ukraina-es.

[11] Історія становлення відносин Україна – ЄС. *Міністерство юстиції України* : вебсайт. URL: https://minjust.gov.ua/m/istoriya-stanovlennya-vidnosin-ukraina-es.

Перехід відносин від партнерства та співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції України і Європейського Союзу відбувся з підписанням Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Упродовж 2007–2012 рр. було проведено 21 раунд переговорів щодо підготовки цієї угоди, і лише у 2014 р., після Революції гідності, вона була підписана, а набула чинності 1 вересня 2017 р.[12]

Важливим моментом закріплення євроінтеграційного процесу в Україні стало внесення змін до Конституції України в частині зовнішньополітичного курсу України щодо вступу в ЄС і НАТО. Документ був підписаний п'ятим Президентом України П. Порошенком у день п'ятої річниці з початку збройної агресії Російської Федерації проти України.

28 лютого 2022 р. Україна подала заявку на вступ до Європейського Союзу за пришвидшеною процедурою через повномасштабне вторгнення в Україну російських військ. 1 березня 2022 р., виступаючи перед Європейським Парламентом, Президент України Володимир Зеленський заявив, що Україна довела, що вибрала Європу, а тепер Європа має вибрати Україну та підтримати вступ до Європейського Союзу. У своєму виступі Президент України зазначив: «У нас дуже мотивований народ. Ми боремося за наші права, свободу, за життя, а зараз ми боремося за виживання, і це зараз наша найбільша мотивація. Але ми боремося й за те, щоби бути рівноправними членами Європи. Я вважаю, що сьогодні ми всім показуємо, що ми саме такі. З нами Європейський Союз точно буде міцнішим. Без вас Україна буде самотньою»[13]. Після закінчення виступу Президента України В. Зеленського члени Європейського Парламенту аплодували стоячи.

---

[12] Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : міжнародний документ від 27 червня 2014 р. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

[13] Вступ України до Європейського Союзу. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83.

Після звернення Володимира Зеленського голова Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн заявила, що Україна має стати членом Європейського Союзу, і додала: «Україна бере участь у деяких європейських процесах, наприклад в інтеграції українського ринку в єдиний ринок ЄС. Ми дуже тісно співпрацюємо, наприклад, в енергетиці, інших сферах. Згодом Україна має вступити до ЄС, ця країна – одна з нас, і ми хочемо бачити її в європейській сім'ї»[14]. Завдяки важливим і вчасним крокам, зробленим керівництвом української держави, з березня 2022 р. Україна стала можливим кандидатом на членство в Європейському Союзі. Для України це дуже знакова подія, оскільки через воєнні дії, спричинені російськими окупантами, на значній частині території України зруйновано економіку, важливі інфраструктурні об'єкти, житловий комплекс, і самотужки справитися з таким обсягом проблем, без підтримки міжнародної спільноти, буде дуже важко.

Важливим етапом для нашої держави було формування передумов входження її економіки до європейських економічних процесів шляхом створення для цього системи вітчизняного законодавства в галузі митних відносин.

Варто зауважити, що розвиток інтеграційних процесів у сучасному світі, їх взаємодія на засадах рівності з урахуванням інтересів обох сторін можливі тільки в разі дотримання права як найбільш ефективного регулятора суспільних відносин. Як влучно зазначив М. Пебро, інтеграція «характеризується двома елементами: правовою формою та економічним змістом, який становить основу у процесі взаємодії держав»[15].

---

[14] Вступ України до Європейського Союзу. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83.

Дячкіна А.О. Унікальна ситуація, в якій можливо все: експерти оцінили ймовірність вступу України до ЄС. *Слово і діло*. 2022. 28 лютого. URL: https://www.slovoidilo.ua/2022/02/28/stattja/svit/unikalna-sytuacziya-yakij-mozhlyvo-vse-eksperty-oczinyly-jmovirnist-vstupu-ukrayiny-yes.

[15] Белых А.Г. Нормы международного и национального права в условиях интеграции. *Юридический мир.* 2007. № 5. С. 73.

Сьогодні вважається, що регіональна інтеграція, обмежена геополітичними та територіальними межами, є особливою формою інтеграції, яка зумовлює переоцінку значення національної держави та моделі регіону як частини світової спільноти, стає більш популярною, надає регіону значущості й ваги завдяки поглибленню в ньому інтеграційних процесів, що й відбулося на прикладі Європейського Союзу[16].

Важливо наголосити на тому, що країни світу у процесі інтеграції переслідують різні цілі, тому не завжди під час об'єднання можуть отримати те, на що сподівалися. Причина полягає в тому, що вони розвиваються за різними моделями політичного й економічного розвитку. Тому для інтеграційного процесу країн необхідне забезпечення між ними певних політико-правових, соціально-культурних, економічних та інфраструктурних передумов, що дадуть позитивний результат цієї інтеграції[17].

Важливим моментом є те, що інтеграційні процеси задля подальшого закріплення стабільності функціонування держав повинні характеризуватися двома головними рисами – передбачуваністю та стабільністю внутрішньої і зовнішньої політики, що виходить виключно з національних інтересів держави. При цьому важливим фактором є те, що життєво необхідні потреби людини, суспільства й держави, зростання добробуту населення, духовний та інтелектуальний розвиток особистості, збалансованість наукових, освітніх і виробничих ресурсів, необхідний рівень інвестицій, ефективне використання механізмів регулювання світових ринків, диверсифікація економічних зв'язків та інші потреби життєдіяльності держави повинні бути забезпечені й захищені на належному правовому рівні[18].

Важливо розуміти, що якщо раніше питання про економічний, соціальний і культурний стан людини та громадянина, проблеми довкілля можна було вирішити в межах національної держави, то

---

[16] Яковюк І.В. Правові основи європейської інтеграції та її вплив на державно-правовий розвиток України : дис. … докт. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2013. С. 56.

[17] Довгаль Е.А. Международная экономика : учебное пособие. Харьков, 2001. С. 95

[18] Філософія інтеграції : монографія / за заг. ред. В.Д. Бондаренка, Ф.Г. Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. С. 6.

нині завдяки впливу інтеграційних процесів проблеми контролю за військовою безпекою, нестабільності світових фінансових ринків, експлуатації природних ресурсів, застосування інноваційних технологій, генної інженерії, а також управлінські рішення із цих та інших питань приймаються не лише на національному, а й на регіональному та глобальному рівнях[19].

Е. Гіденс вважає, що в умовах глобалізації та інтеграційних процесів у світі важливим є дотримання балансу між державою, економікою, громадянським суспільством і процесом демократизації, який передбачає ефективне делегування повноважень, виховання громадянської культури, співробітництво політичних партій і громадських об'єднань[20]. Для того щоб демократизація в суспільстві привела до суттєвих змін у житті особи, необхідно, щоб вищою метою інтересів державної влади стала якість людської особистості. Не викликає сумнівів необхідність формування нового міжнародного порядку, за якого будуть поєднуватися зусилля органів державної влади та громадського суспільства, поглиблення демократичних процесів приведе до захисту прав людини та загальнолюдських цінностей, перетворить управління в умовах інтеграційних процесів на комплекс норм, інститутів і практик, що будуть визначати межі допустимої поведінки суб'єктів правовідносин на глобальному, регіональному й національному рівнях[21].

Україна задля пришвидшення євроінтеграційних процесів докладає максимум зусиль, особливо в законодавчій сфері, що є важливим критерієм, який потребує приведення національного законодавства у відповідність до вимог і стандартів Європейського Союзу, які він висуває до держав, що мають намір вступити до його складу. Визначення критеріїв досягнення відповідності правової системи України законодавству Європейського Союзу було закладене в Законі

[19] Філософія інтеграції : монографія / за заг. ред. В.Д. Бондаренка, Ф.Г. Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. С. 329.

[20] Гіденс Е. Книга. Нестримний світ. Як глобалізація перетворює наше життя. Київ : Альтерпрес, 2004. С. 91.

[21] Філософія інтеграції : монографія / за заг. ред. В.Д. Бондаренка, Ф.Г. Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. С. 330.

України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», що був прийнятий Верховною Радою України 18 березня 2004 р.[22]

Важливо звернути увагу на те, що запровадження правової реформи зумовлювалося існуванням у правовій системі нормативних прогалин, наявністю суперечностей між законами та іншими нормативно-правовими актами, відсутністю низки спеціальних законів для певних сфер життєдіяльності суспільства. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу в сучасних умовах виглядає як послідовний процес наближення національної правової системи, зокрема правотворчості, юридичної техніки, правозастосування та практичної діяльності, до законодавства Європейського Союзу з дотриманням відповідних критеріїв у певних сферах, зокрема в галузях митного, банківського права, охорони праці, інтелектуальної власності та інших галузях права.

Будь-яка країна у виборі інтеграційного процесу керується переважно трьома аспектами: правовим, політичним та економічним. Україна в цьому плані не стала винятком, тому правовий аспект допоможе їй зберегти суверенітет і державність, політичний аспект забезпечить цивілізаційне майбутнє українського народу, економічний аспект допоможе покращити економіку та розвиток країни, унаслідок чого підвищиться добробут населення держави[23].

Тому Україна вибрала шлях європейської інтеграції, перспективною метою якої є членство в Європейському Союзі. Така інтеграція дасть нашій державі стабільність демократичної політичної системи, зміцнить суверенітет і національну безпеку, підвищить культуру демократії та повагу до прав людини і громадянина, проведе гармонізацію законодавства України зі стандартами ЄС.

---

[22] Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України.* 2004. № 29. Ст. 367. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text.

[23] Сіренко К.Ю. Євроінтеграційна політика України: позитивні та негативні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 22. Ч. 3. С. 67.

Для цього нашій державі необхідно вирішити низку завдань, зокрема: удосконалити законодавство, забезпечити дію в державі верховенства права та демократичних стандартів, провести заходи щодо захисту й заохочення інвестицій, здійснити підтримку економічних реформ, малого та середнього бізнесу, фінансового сектору, що дасть можливість покращити економічне становище країни та підвищити життєвий рівень населення.

Вирішення всіх цих завдань можливе за умови проведення модернізації та реформ у галузі національної економіки, створення нових робочих місць, забезпечення сприятливих умов для іноземних інвестицій, проведення ефективної боротьби з корупцією, дотримання європейських стандартів науки, освіти, медицини тощо.

Україна в разі вступу до Європейського Союзу отримає багато перспектив. Однак щоб уникнути проблем, забезпечити безболісну інтеграцію, необхідно зробити ще багато важливих кроків. У разі повноправного членства в ЄС (вступу до нього) наша держава може зіткнутися з такими проблемами, як відсутність європейських стандартів у всіх сферах життєдіяльності суспільства, недостатня конкурентоспроможність українських товарів і продукції, економічні проблеми в державі, підвищений рівень безробіття.

Варто більш докладно розглянути позитивні перспективи, які Україна отримає в разі вступу до Європейського Союзу. З огляду на непросте політичне становище нашої держави європейська інтеграція забезпечить політичні вигоди, зокрема: участь у європейській колективній безпеці, яка дасть гарантії територіальної недоторканності України з огляду на сусідство з таким агресором, як Російська Федерація, стабілізує політичну систему; здійснення адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу; проведення реформування судової системи.

Важливими є також економічні вигоди, а саме: поява нових ринків збуту для українських товарів; встановлення мікроекономічної стабільності; приплив додаткових інвестицій в українську економіку, що покращать та забезпечать розвиток середнього й малого бізнесу; зниження митних тарифів; підвищення конкурентоспроможності національних підприємств; надання субсидій сільському

господарству та іншим стратегічно важливим сферам економіки, що зруйновані війною.

Не менш важливими є соціальні вигоди, які дадуть змогу впровадити ефективний захист прав людини в інституціях Європейського Союзу, дозволять населенню вільне пересування без кордонів, збільшать можливість для роботи, освіти й відпочинку, що своєю чергою дасть змогу покращити життєвий рівень населення, відбудеться реформування охорони здоров'я, освіти, соціального захисту та багато іншого.

Щодо культурної (ідеологічної) вигоди від вступу до ЄС, то він дасть ширший доступ до інформаційного потенціалу Європейського Союзу, а також поширить українську культуру та ідентичність українського народу у країнах ЄС[24], що, відповідно, зміцнить українську державність.

Варто зауважити, що на сьогодні основними напрямами співпраці України та Європейського Союзу є торгівля, енергетика та інвестиції. Для України в усі роки її становлення важливою була підтримка ЄС як найбільшого донора, починаючи відлік допомоги ще з 1991 р., що характеризувалася наданням безвідплатної технічної та фінансової підтримки, яка була суттєвою для нашої держави. З 2014 р., з огляду на складну економічну ситуацію, анексію Криму та війну на сході України, Європейський Союз значно збільшив допомогу Україні, і це дало можливість розпочати реформи, метою яких була стабілізація економіки, що дало змогу покращити життєвий рівень громадян[25]. Європейський Союз і сьогодні, під час війни, надає Україні значну фінансову допомогу. Сподіваємось, надалі допомога не припиниться, а її обсяг буде збільшуватись.

Також важливо зауважити, що європейська інтеграція для України може мати й негативні наслідки. Це насамперед пов'язано з тим, що в Європі відбуваються постійні цивілізаційні конфлікти з мусульманським світом, у які може бути втягнута Україна, може

---

[24] Резнік Н.П. Український вибір – євроінтеграція: економічні вигоди та історичні засади. *Проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 8. С. 300.

[25] Кваша О.С., Синякова А.В. Україна та ЄС: проблеми та перспективи інтеграції в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019. Вип. 23. Ч. 1. С. 114.

відбутися погіршення відносин із третіми країнами, в Україну можуть переміщуватися шкідливі виробництва. На сьогодні певні галузі виробництва нашої держави не є конкурентоспроможними із західними, а також може виникнути ускладнення з переходом на європейський рівень цін, може виникнути проблема незаконної міграції та відтік кадрів, зростання транскордонної злочинності. Не менш важливою в негативному плані є вірогідність розмивання самобутності України, занепаду духовності[26].

Унаслідок проведеного дослідження варто зазначити, що прагнення України до європейської інтеграції – це непростий, але виправданий шлях. Він дасть можливість нашій державі забезпечити суверенітет і політичну стабільність, зміцнити українську державність, удосконалити виробництво та промисловість задля виходу на світові ринки з конкурентоспроможною продукцією, захистити права людини й громадянина, підвищити суспільний добробут населення країни, відбудувати (після закінчення війни) нашу державу, що своєю чергою сприятиме поверненню наших громадян, вимушених біженців, на рідну землю-неньку – Україну. Повноцінним членом Європейського Союзу стати нелегко, однак Україна подолає всі проблеми й труднощі та досягне поставленої мети.

Список літератури

Балян А.В. Міжрегіональне, транскордонне співробітництво України за умов розширення Європейського Союзу (на прикладі прикордонних регіонів України та Угорщини) : монографія. Ужгород, 2005. 320 с.

Баркалова І.М. Теоретичні моделі розвитку європейської інтеграції у 40–70-х роках XX ст. *Науковий журнал «Наука. Релігія. Суспільство».* 2013. № 1. С. 9–16.

Белых А.Г. Нормы международного и национального права в условиях интеграции. *Юридический мир.* 2007. № 5. С. 72–76.

Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка) : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 688 с.

Вертелєва О.В. Економічна конвергенція країн ЄС та перспективи євроінтеграції України. *Економіка та держава.* 2014. № 11. С. 97–100.

[26] Вертелєва О.В. Економічна конвергенція країн ЄС та перспективи євроінтеграції України. *Економіка та держава.* 2014. № 11. С. 99.

Вступ України до Європейського Союзу. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83.

Гіденс Е. Книга. Нестримний світ. Як глобалізація перетворює наше життя. Київ : Альтерпрес, 2004. 100 с.

Довгаль Е.А. Международная экономика : учебное пособие. Харьков, 2001. 264 с.

Дячкіна А.О. Унікальна ситуація, в якій можливо все: експерти оцінили ймовірність вступу України до ЄС. *Слово і діло*. 2022. 28 лютого. URL: https://www.slovoidilo.ua/2022/02/28/stattja/svit/unikalna-sytuacziya-yakij-mozhlyvo-vse-eksperty-oczinyly-jmovirnist-vstupu-ukrayiny-yes.

Історія становлення відносин Україна – ЄС. *Міністерство юстиції України* : вебсайт. URL: https://minjust.gov.ua/m/istoriya-stanovlennya-vidnosin-ukraina-es.

Кваша О.С., Синякова А.В. Україна та ЄС: проблеми та перспективи інтеграції в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019. Вип. 23. Ч. 1. С. 112–117.

Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки) : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих закладів освіти / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, В.С. Бруз, Л.Ф. Гайдуков та ін. Київ : Либідь, 1999. 560 с.

Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України.* 2004. № 29. Ст. 367. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text.

Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1 липня 2010 р. № 2411-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 527. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text.

Резнік Н.П. Український вибір – євроінтеграція: економічні вигоди та історичні засади. *Проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 8. С. 282–301.

Риндзак О.Т. Міжнародна економічна інтеграція у системі чинників державної міграційної політики. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 3. С. 655–660.

Сіренко К.Ю. Євроінтеграційна політика України: позитивні та негативні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 22. Ч. 3. С. 65–68.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Угода_про_асоціацію_між_Україною_та_Європейським_Союзом.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : міжнародний документ від 27 червня 2014 р. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

Україна і Європейський Союз. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Україна_і_Європейський_Союз.

Філософія інтеграції : монографія / за заг. ред. В.Д. Бондаренка, Ф.Г. Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. 544 с.

Яковюк І.В. Правові основи європейської інтеграції та її вплив на державно-правовий розвиток України : дис. … докт. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2013. 474 с.